

Wijzer Ouder Worden
Nieuwsbrief

Wijkcentrum de Ark van Oost

Cipresstraat 154
6523 HR Nijmegen

Contactvrouw: ☎ 024-3237003
E-mail: wouwnijmegen@hotmail.com

Website: www.wouw-nijmegen.nl

voor 50+ vrouwen

augustus 2025

**Laten we een beetje zachter zijn,
een vleugje compassie,
net wat liever**

Want we zijn al zo hard,
zo onvergevend,
zo streng voor onszelf
en de wereld om ons heen.

Naar hen die fouten maken
en de fouten die we zelf maken,
naar hen die het niet weten,
en wij, die doen alsof we
alle oplossingen hebben.

Dus laten we wat zachter zijn,
een extra vleugje compassie,
net ietsie pietsie liever.

Joris Vincken

Bijeenkomsten en cursus van september t/m december 2025

De themabijeenkomsten worden gehouden op de **eerste woensdag** van de maand in de Ark van Oost, Cipresstraat 154. Deze is bereikbaar met bus 8, halte Broerdijk. De bijeenkomsten zijn van 14.00 - 16.00 uur met een uitloop naar 16.30 uur. Ook de cursussen zijn altijd in de Ark van Oost van 14.00 - 16.00 uur.

Onbekend Albanië is de titel van deze themabijeenkomst op **3 september** door **Ellen Hijmans**.

Zij schrijft hierover het volgende:

Ellen Hijmans heeft in 2024 uit nieuwsgierigheid een rondreis gemaakt door Albanië. Zij schetst een beeld van het in West-Europa nog onbekende land, dat jarenlang heeft geleden onder een communistische dictatuur. De rijke geschiedenis en de bijzondere cultuur komen aan bod, evenals het moderne Albanië, dat wil toetreden tot de Europese Unie, maar dat worstelt om aan de eisen te voldoen. De reisimpressies worden begeleid door beelden van de prachtige natuur en diverse Unesco Wereld erfgoederen.

Ellen Hijmans is sociologe en werkte als docent en onderzoeker aan de faculteit maatschappijwetenschappen van de Radboud Universiteit.

ChatGPT. Kunstmatige intelligentie of domheid?

Op **1 oktober** komt **Jos de Mul** vertellen over dit onderwerp. Het begrip 'kunstmatige intelligentie' (soms ook aangeduid als artificiële intelligentie en afgekort tot KI of tot AI) slaat op het nabootsen van menselijke intelligentie met behulp van computers. Kunstmatige intelligentie ondersteunt en bootst geestelijke arbeid na (denk aan computerprogramma's die kunnen onthouden, rekenen en redeneren). Hoewel de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie al in de jaren veertig van de vorige eeuw begon, is deze de afgelopen jaren, dankzij de toename van de computerkracht en de hoeveelheid opgeslagen data, in een stroomversnelling gekomen. Vooral sinds de

introdactie van ChatGPT, een gebruiksvriendelijke vorm van kunstmatige intelligentie in de vorm van een app voor de smartphone, waaraan de gebruiker vragen kan stellen overal alle mogelijke onderwerpen. Inmiddels worden ChatGPT en concurrerende apps wereldwijd door miljoenen mensen gebruikt. Kunstmatige intelligentie roept tegenstrijdige emoties op. Waar sommigen denken dat het ons kan helpen de grote problemen van onze tijd op te lossen, zien anderen het eerder als een grote bedreiging. In zijn lezing zal professor dr. Jos de Mul ingaan op de geschiedenis en werking van kunstmatige intelligentie en zich vervolgens buigen over de vraag of we kunstmatige intelligentie nu als een zegen of een vloek moeten beschouwen.

Jos de Mul was tot zijn emeritaat in 2022 hoogleraar filosofie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij was gasthoogleraar aan onder andere de University of Michigan (Ann Arbor), Fudan University (Shanghai) en Ritsumeikan University (Kyoto) en visiting fellow aan het Institute for Advanced Study in Princeton. Zijn meest recente boek is: *"Welkom in het Symbioceen. Over de verstrengeling van natuur, cultuur en techniek"* (Amsterdam: Boom, 2024). Veel van zijn werk is te lezen en downloaden op zijn website www.demul.nl.

WOUW Presentatie Herenboerderij Lingezegen-Grootstal op **5 november**.

Sinds de eeuwwisseling zien we steeds vaker dat groepen mensen onder hun eigen voorwaarden natuurvriendelijke landbouw gaan organiseren. We ervaren steeds meer nadelen van de huidige intensieve landbouw en veeteelt, maar het blijkt voor de boeren, de agro-industrie, de politiek en financiële instellingen bijzonder lastig om het ingeslagen pad van schaalvergroting en intensivering te doorbreken.

Herenboeren is een landelijke beweging die de voedselproductie in eigen hand wil nemen en het contact wil herstellen tussen de mensen, de plek waar hun eten vandaan komt en de manier waarop het wordt geproduceerd. Herenboeren wil ook een voorbeeld zijn en aantonen

dat het in gemeenschappelijke vorm voor iedereen mogelijk is om goed te eten van je eigen boerderij, zonder de natuur te schaden. Tijdens de bijeenkomst legt **Paul van Haperen** van Herenboerderij Lingezegen-Grootstal uit wat de drie pijlers zijn die het fundament vormen, hoe hun Herenboerderij is georganiseerd en wat ze met hun boerderij willen bereiken.

Hoe werkt het, hoe wordt het betaald en lukt het om een goede boerderij op te zetten die een compleet voedselpakket op tafel krijgt?

Nico Nelissen komt op **3 december** vertellen over "**het werelderfgoed van UNESCO in Italië**".

Hij schrijft hierover het volgende:

Ongetwijfeld heeft u weleens gehoord van het werelderfgoed van UNESCO. Maar wat zijn de achtergronden en bedoelingen ervan?

Hoe komen objecten en gebieden op deze lijst? Wat zijn de gevolgen van plaatsing op de lijst en kunnen bijvoorbeeld objecten ook van de lijst worden afgevoerd?

Italië is het land met het grootste aantal 'sites' op de werelderfgoedlijst!

Ik neem u mee op een tocht langs een groot aantal steden en gebieden in Italië die op de werelderfgoedlijst staan. De 'sites' stammen uit de verschillende periodes van de geschiedenis van het gebied dat we tegenwoordig Italië noemen: vanaf de prehistorie, de Etrusken en het Romeinse Rijk tot en met de Renaissance, het Classicisme en de 19e en 20e eeuw. Aan de hand van prachtige beelden roep ik bij u herinneringen op aan door u wellicht bezochte steden, zoals Rome, Agrigento, Ravenna, Palermo, Venetië, San Gimignano, Siëna, Florence, Milaan en Vicenza. Er zullen ook steden bij zijn waar u mogelijk nog nooit van heeft gehoord, zoals Alberobello, Crespi d'Adda en Ivrea. Kortom: een hernieuwde kennismaking met in Italië reeds bezochte steden of een invitatie om nog niet bezochte steden in dat land te bezoeken.

Op donderdag 13, 20 en 27 november van 14.00-16.00 uur geeft Constant Hoogenbosch weer een cursus over film in zaal 2.4 (1ste bijeenkomst), en in zaal 3.1 (bijeenkomst 2 en 3) in de Ark. De volgende onderwerpen komen aan bod.

* **De Toekomst van Film 1: A.I, vloek of zegen?** - Iedereen heeft de mond vol van A.I., kunstmatige intelligentie. Zonder dat we het inde gaten hebben maakt kunstmatige intelligentie al deel uit van ons leven. Maar hoe is dat in de filmwereld? Is het een bedreiging of juist een zegen. Hoe groot is eigenlijk de invloed op het maken van films? Kijken we straks alleen nog naar films die gemaakt zijn door kunstmatige intelligentie, gaan acteurs en actrices van vlees en bloed hun baan verliezen omdat ze door A.I. creaties worden vervangen. Er komen scenes voorbij uit films als Tron, Jurassic Park, The Polar Express, The Congress,

* **De Toekomst van Film 2: kijken en beleven** - De manier waarop we naar films kijken en beleven heeft sinds de begindagen een interessante ontwikkeling doorgemaakt. Van een heel individuele beleving met de Kinetoscope tot het samen beleven en bekijken van films in een grote zaal. Hoe is die ontwikkeling geweest, hoe gaan we in de toekomst kijken naar film en welke invloed hebben televisie en video on demand aanbieders als Netflix? Er komen scenes voorbij uit films als The Wizard of Oz, Ready Player One, The Wilight Zone, The Jazz Singer.

* **De Toekomst van Film 3: de toekomst in film** - Het beeld en communicatie via beeld komt in de loop van de filmgeschiedenis in steeds andere verschijningsvormen terug, zowel in de realiteit als in film zelf. Hoe werd er in het verleden naar de toekomst van beeld, projectie en filmbeleving gekeken en in hoeverre strookt dat beeld met de werkelijkheid.

Cultuurhistoricus en filmdocent Constant Hoogenbosch bekijkt hoe er in films werd gekeken naar communicatie via beeld en welke vormen dat gebeurde. Er komen scenes voorbij uit films als Dr. No, 1984, Fahrenheit 451, Brainstorm, The Purple Rose of Cairo, Blade Runner 2049.

Opgeven via de opgavestroom op pagina 10.

Terugblik themabijeenkomsten van januari tot en met juni 2025

Op 8 januari bezochten 105 vrouwen de lezing van **Rob Jaspers** getiteld: '**Nijmegen in 2050**'.

Rob is geograaf en werkte bijna 40 jaar als journalist. Nijmegen is al heel lang een vrouwenstad. Modewinkels testen daarom hier hun spullen. Rob beschrijft ontwikkelingen uit het verleden om te laten zien dat Nijmegen altijd in beweging was. Als langs het kanaal en de Winkelsteeg ongeveer 8000 woningen komen, wordt dat een nieuw centrum. Dan zou je moeten nadenken over andere verbindingen voor fietsers en voetgangers, zoals een andere brug. Bij al die nieuwbouw moet rekening gehouden worden met ondergrondse waterstromen. In de stationszone zijn 2000 woningen gepland: een mix van woningen voor alleenwonenden en gezinnen, met beneden werkplekken en ruimte voor activiteiten. In 2050 is voedsel merendeels lokaal, auto's worden teruggedrongen, er komen meer deelauto's, er komt meer zandwinning en meer water, onder elke woning komt wateropslag voor regenwater, vrijwel alle platte daken zijn bedekt met kleurrijke vetplantjes, zonne-energie wordt opgeslagen en gedeeld met de burens, wij maken massaal gebruik van waalwarmte en wij gebruiken aardwarmte. Kortom te veel nieuwe dingen om op te noemen. De vrouwen luisterden ademloos. Rob maakt samen met Raymond Janssen, <https://iendepodcast.nl>. Hierop staat onder het kopje nieuws, het gratis e-book over het Nijmegen van 2050.

Op 5 februari was het thema: **Kunst in de Openbare Ruimte**. **Simone Zeguers**, vierdejaars studente Kunstgeschiedenis nam ons mee op een digitale wandeling langs kunstwerken in Nijmegen. Hoewel vrouwen al in een ver verleden kunst maakten, zie het zelfportret van Elisabetta Sirani uit 1658, komen ze nauwelijks voor in de kunstgeschiedenis. Ze werden niet toegelaten tot de kunstacademie en later mochten ze geen naaktmodellen bestuderen. De eeuwenlange strijd voor vrouwenrechten hielp dit te veranderen. Echter, als vrouwen al bekend werden als kunstenaar, namen ze vaak minder

ruimte in, dan hun mannelijke collega's. Simone liet dit zien aan de hand van afbeeldingen. De terugblik in de geschiedenis over de behandeling van vrouwen in de kunstwereld, leert ons kritisch te kijken naar de kunst op straat. De rondleiding start met het beeld van Mariken van Nieumeghen, gemaakt door Vera van Hasselt in 1957. V & D schonk dit beeld aan de stad, als dank voor de enorme inspanning voor de wederopbouw van Nijmegen. Als tweede komt het beeld Marieke van Paul de Swaaf (1960) op het Sumatraplein aan bod. Met de theorie in ons achterhoofd, zien we dat dit beeld gemaakt is door een mannelijke kunstenaar. De wandeling eindigde met het schilderij "Wolkenbisonbaai" van Doro Krol uit 2022. Simone vertelde enthousiast en gepassioneerd. Ze maakte veel indruk op de 96 vrouwen die de lezing bezochten.

Op **5 maart** hield **Ralph Voorsmit** een aangrijpende lezing met als titel: "**het koffertje van mijn moeder**". Foto's toonden zijn familiegeschiedenis. Ralph werd in 1941 geboren in Nederlands-Indië, vlak voordat ze naar het Jappenkamp moesten. In 1945 capituleerden de Japanners en werd de republiek Indonesië uitgeroepen. Vanwege alle moorden door vrijheidsstrijders vluchtte het gezin naar Nederland. In 1948 gingen ze weer terug. In 1949 werd Indonesië een soeverein land. De vraag was: blijven of naar Nederland gaan. Nu werd de reis nog betaald door de Nederlandse regering. In 1951 kwamen ze terug in Nederland en werden net als alle Indische vluchtelingen opgevangen in de Indische buurt in Den Haag. In 1952 kochten ze een huis. Opa en oma kwamen over en trokken bij hun in. Ralphs vader was boekhouder maar kon geen werk krijgen omdat hij niet de juiste papieren had. Hij ging met zijn vrouw en de baby terug naar Indonesië. Ralph en zijn zus bleven bij opa en oma. Er waren 64 vrouwen die erg ontroerd waren door de lezing en de foto's. Ralph Voorsmit was mond- kaak- en aangezichts chirurg in het Radboud Ziekenhuis en ging in 2004 met pensioen. Daarna was hij 10 jaar Regent in het Oud Burgeren Gasthuis en nam hij recentelijk afscheid als voorzitter van het Seniorencollege aldaar.

In maart was er ook weer een cursus over **De tweede Wereldoorlog in Nijmegen en omgeving**.

Een van de deelnemers schreef daarover het volgende:

De eerste les ging over hoe het mogelijk is geweest dat de oorlog kon ontstaan, de periode 1933 tot 1940. De machtsovername in Duitsland en de inval in Nederland.

De tweede les ging over de bezetting, Jodenvervolging, verzetsstrijders, de periode 1940 tot 1944.

Les drie, Market Garden, bombardement op Nijmegen tot algehele bevrijding, periode 1944 tot 1945.

Martin is een heel goede verteller. De 17 vrouwen luisterden vol aandacht en er kwamen veel vragen.

Na de laatste les kreeg hij een hartelijk applaus.

Op **2 april** bezochten 66 vrouwen de themamiddag van **Rob van Eck** met de titel: "**Wereldvrouwen 12**". Hij spreekt over vrouwen die de wereldgeschiedenis hebben beïnvloed onder andere met betrekking tot medische wetenschap, natuurkunde, vrouwenrechten, rassenscheiding en ziekenzorg. Hij beschrijft de tijd waarin ze leefden, hun privéleven en hun prestaties. Zo vertelt hij over de medische kennis van Hildegard von Bingen, de moed van Jeanne d'Arc, de ontdekking van radioactiviteit door Marie Curie, de bestrijding van vooroordelen met betrekking tot lepra en aids door Prinses Diana. In totaal komen 12 vrouwen aan bod. De lezing wordt ondersteund door afbeeldingen, filmpjes, live gesproken teksten en bijbehorende muziek. Rob van Eck was hoofd export bij van Nelle en Douwe Egberts. Na zijn pensioen heeft hij als hobby een aantal lezingen ontwikkeld. De vrouwen waren zo enthousiast, dat ze ons nu al vroegen om een van de andere lezingen van Rob.

"De Opera is" Totaal Theater" waarin tekst gezongen wordt".

Zo begon **Mathieu Gielen** zijn enthousiaste betoog op **7 mei** voor zo'n 57 vrouwen Zijn advies is om voordat je naar een opera gaat goed het hele verhaal te lezen en kijk hoe dit in elkaar zit. Het Libretto= het verhaal; Zang zijn aria's en koren; Ballet; Het Orkest en de regie/ decor. Ga je naar de oude - of naar een moderne versie. De opera's

gaan vaak over liefde, prinsen en prinsessen, moord, zelfmoord, verraad, oorlog en vrijheid. Hij behandelde stukken uit Italiaanse opera's o.a.: Giuseppe Verdi's drinklied uit Nabucco, het ballet uit Mac Beth en Aïda de oorlog tussen Ethiopië en Egypte ", de Triomfmars met ballet" vooral te zien in de Italiaanse stad Verona, Rigoletto "de nar van het hof" met zijn dochter Gilda waarin het mooie lied "la Donna é Mobilé" de vrouw is onbetrouwbaar. Giacomo Puccini's La Bohème het armoedige Parijs met de Aria Mimi, Tosca speelt zich af in Rome, Madame Butterfly speelt zich af in Japan waar zij Harakiri pleegt met de dolk van haar vader omdat haar geliefde terug keert met een andere vrouw en het spektakel Turandot met dirigent Toscanini in het beroemde Scala theater van Milaan waar de frigide prinses Turandot 3 raadsels opgeeft aan Calaf de prins die de antwoorden moet weten. Mathieu had de mooiste aria's, koren en ballet meegenomen en liet ons hierbij weg zwijmelen in een zeer geslaagde middag.

Op **4 juni** was een excursie naar het infocentrum in de kerk van de h. Anthonius van Padua in Millingen aan de Rijn, over **smokkelen en de verdwenen winkels in Millingen**.

Het smokkelen begon in het begin van de negentiende eeuw door grote prijsverschillen tussen Nederland, België en Duitsland. In het begin was dit kleinschalig, de bevolking was arm en was blij met elke cent die verdiend kon worden. Tijdens en vlak na de eerste wereldoorlog ontstond in Duitsland een tekort aan alles, van meel, suiker, sigaren tot drank en vee. Hoe gevaarlijker, des te lucratiever was het smokkelen. Tijdens de tweede wereldoorlog werden, met gevaar voor eigen leven, Joden over de grens gebracht. Na de oorlog was er nog wat kleinschalige smokkel, maar al snel werden Amerikaanse auto's ingezet, gepantserd aan de voorkant, om wegversperringen omver te rijden en met systemen om olie op het wegdek te laten lopen en vele andere trucs. De handel was levensgevaarlijk. De grootste smokkel in de Nederlandse geschiedenis was in de nacht van 31 juli naar 1 augustus 1963 in Elten, dat in het kader van de Wiedergutmachung in 1949 bij

Nederland gekomen was. Het zou die nacht weer bij Duitsland komen. Dagen van tevoren hadden handelaren vrachtauto's vol boter, koffie en sigaretten in het plaatsje gezet. Deze stonden de volgende dag op Duits gebied zonder ook maar een cent invoergeld te betalen. In de jaren 60 liep de smokkel langzaam ten einde, toen in 1963 een gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid werd ontwikkeld. Er waren 28 vrouwen die ademloos luisterden naar de boeiende lezing van Rieky Leenders en Cas Blom.

OPGAVESTROOK voor de **filmcursus "" voor 15 oktober**
sturen naar Ans Bouwhuis, Wachterslaan 147, 6523 RT Nijmegen.
Tel. 024-3237003. Gelijktijdig € 15.00 storten op IBANnummer NL36 INGB 0004092384
t.n.v. Werkgroep WOUW Nijmegen.

Naam:

Telefoonnummer:

Aanmelden kan ook per e-mail: ansbouwhuis@outlook.com. Vergeet niet uw adres te vermelden én het bedrag te storten. U krijgt **geen** bevestiging van Uw inschrijving!
Het minimum aantal deelnemers is 10, het maximale aantal 20.

Als het minimale aantal niet bereikt wordt, gaat de cursus niet door. **Alleen dan krijgt U bericht.** Of als de cursus eerder vol is.

Graag zien we u in het nieuwe seizoen terug, breng gerust een vriendin of kennis mee naar de bijeenkomsten.

WOUW kadergroep wenst alle vrouwen een fijne zomer.

An, Anna, Anneke, Ans, Erna, Rieky en Wilma